

Москалець О. О.,

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, м. Ніжин

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИТУАТИВНОСТІ У НАВЧАННІ АНГЛОМОВНОГО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ

Статтю присвячено проблемі ситуативності у навчанні студентів філологічних спеціальностей англomовного писемного мовлення. Приклади реальних ситуацій, які пропонуються BBC Radio 2 у мережі Інтернет, розглядаються з точки зору їх застосування у навчальному процесі.

Ключові слова: англomовне писемне мовлення, навчання, ситуація, BBC, Інтернет.

Статья посвящена проблеме ситуативности в обучении студентов филологических специальностей англоязычной письменной речи. Примеры реальных ситуаций, предлагаемых BBC Radio 2 в сети Интернет, рассматриваются с точки зрения их применения в учебном процессе.

Ключевые слова: англоязычная письменная речь, обучение, ситуация, BBC, Интернет.

The article deals with the problem of providing the context for teaching students of philological departments English writing. Situations provided by the BBC site on the Internet are analyzed from the viewpoint of their introduction in the teaching process.

Key words: English writing, teaching, context, BBC, Internet.

Ще наприкінці минулого сторіччя писемне мовлення стало невід'ємним компонентом практичної мети навчання іноземної мови. Відмова від обмеженого використання цього виду мовленнєвої діяльності лише як засобу навчання та контролю і надання йому статусу цільового уміння були обумовлені змінами потреб суспільства. Сьогодні широкі верстви населення здійснюють писемне спілкування з представниками інших культур і мовних спільнот у професійній, публічній та особистій сферах. Цьому сприяє не лише розширення міжнародних контактів українців на державному рівні, але і доступність Інтернету як засобу комунікації. Вимоги суспільства були помічені фахівцями з філології, методики та педагогіки (див., наприклад, публікації Н. Ф. Бориско, Т. І. Коваль, Л. І. Морської та ін.) і знайшли своє відображення у нормативних документах стосовно вивчення іноземних мов у загальноосвітній і вищій школах.

Реалізація поставленої мети залежить від ступеню наближеності навчальних комунікативних ситуацій до ситуацій реального писемного спілкування мовою, що вивчається. **Метою** цієї статті є розглянути приклади ситуацій, які пропонуються носіям англійської мови радіостанцією BBC Radio 2 і які доцільно використати у навчанні студентів філологічних факультетів англomовного писемного мовлення.

Як відомо, значна частина спілкування будь-якої людини відбувається у приватній сфері. Тому саме ця сфера є провідною у навчанні іноземної мови у школі та на молодших курсах філологічних факультетів вищих навчальних закладів. До цієї сфери належать різні види діяльності, у тому числі й прослуховування радіо [1, с. 49]. І саме у зв'язку з цим видом діяльності ми пропонуємо розглянути ситуації, у яких сучасний формат розважальних радіопередач та технології Веб-2 уможливають використання писемного мовлення.

З-поміж радіопередач вважаємо за доцільне виділити інтерактивні програми, які передбачають реакцію слухачів на тільки-но отриману інформацію засобами телефонної розмови або листування. Такі передачі транслюються різними станціями, у тому числі й українськими; їх значна частина орієнтована на молодь. Як виявили проведені бесіди, студенти із задоволенням слухають вітчизняні станції і беруть участь в інтерактивних заходах і, таким чином, вже мають подібний досвід рідною мовою.

Аналогічні інтерактивні передачі виходять в ефір і англійською мовою. На відміну від англомовних тематичних програм та випусків новин (досить складних з точки зору мовного оформлення та часу звучання), розважальні інтерактивні передачі можуть бути доступними школярам старших класів і студентам молодших курсів. Розглянемо, як приклад, програму *The Chris Evans Breakfast Show* на BBC Radio 2. Зазначена програма виходить в ефір щодня з понеділка по п'ятницю з 8. 30 до 11. 30 за українським часом і визначається як *A fully interactive show for all the family*. Прослухати це шоу можна не лише в реальному часі, але й у цифровому записі через офіційну сторінку BBC в Інтернеті впродовж тижня після виходу програми. Окрім сучасних англомовних пісень у шоу представлені короткі огляди новин, репортажі, прогнози погоди та ін. і короткі тематичні повідомлення, надіслані слухачами програми. Саме ці повідомлення і забезпечують виникнення ситуацій писемного спілкування.

Теми повідомлень регулярно змінюються. Впродовж періоду, коли створювалася ця стаття (грудень 2010), слухачам пропонувалися чотири інтерактивні рубрики: *Special Day*, *Big Screen Belter*, *Moirra's Golden Oldie* та *Christmas Cracker Gobsnackers*.

Перша з перерахованих рубрик, *Special Day*, передбачала написання слухачами повідомлень про очікувані визначні події. Обсяг повідомлення, зважаючи на ліміт часу для їх презентації, обмежується 5-6 реченнями. Завдання для слухачів було сформульовано так: *Have you got something big or something new or just something special coming up in your life? Well, we want to hear about it. The funnier the better! Get in touch and we'll tell the UK on the radio.*

Подібні завдання (*Write 5-6 sentences about any special event coming up in your life. Get ready to present your information to your fellow-students*)

не є новими і використовуються багатьма вчителями і викладачами з різними цілями, як-то мовленнєва зарядка, вдосконалення навичок використання майбутнього часу тощо. Проте усвідомлення того, що це повідомлення справді може бути почутим не лише у навчальній аудиторії, а кожним, хто слухає ранкове шоу на BBC, не може не здійснювати вплив на мотивованість написання.

Для того, щоб надіслати своє повідомлення, достатньо зайти на сторінку обраної рубрики у програмі *The Chris Evans Breakfast Show* в Інтернеті www.bbc.co.uk/radio2/shows/chris-evans/contact/representing-the-nation/ та заповнити поля, показані на малюнку 1.

The screenshot shows a web browser window displaying the contact page for the 'Special Day' segment of the Chris Evans Breakfast Show. The page features a header with the show's name and a navigation menu. The main content area contains a form for submitting comments or messages. The form includes fields for Name, Email, and Location, followed by a large text area for 'Your Comments' and a 'SEND' button. A sidebar on the right contains a 'Blog' section with a recent post titled 'Thoughts From The Bath' and a 'Videos' section with a link to 'Simon Mayo on Drivetime'.

Мал. 1 Вікно радіопроеграми *The Chris Evans Breakfast Show* з активними полями для писемного повідомлення у рубрику *Special Day*

Рубрики *Big Screen Belter*, *Moira's Golden Oldie* та *Christmas Cracker Gobsnackers* були присвячені вибору читачами пісень для прослуховування у прямому ефірі з обов'язковим поясненням свого рішення. Ця інформація також могла бути презентованою перед звучанням обраної пісні.

У рубриці *Big Screen Belter* завдання було таким: *Between 06. 30 and 07. 00 each day, we will play one of your favourite songs from a film. Tell us about it and we might play it.* В окремих активних полях слухачам необхід-

но було дати відповіді на запитання: *What song? What film? Why?* З нашої точки зору, це завдання є найлегшим для студентів, оскільки більшість з них цікавиться сучасним кіномистецтвом, а пісні та звукові доріжки багатьох сучасних фільмів дійсно здатні викликати яскраві емоції, якими студенти можуть спробувати поділитися англійською мовою. Найбільш органічним з точки зору узгодженості рубрики з навчальною тематикою було її використання під час опрацювання теми *Theatre and Cinema*.

Рубрика *Moira's Golden Oldie* мала таку інформацію для слухачів: *We want you to pick a track for the show. But not just any old track, oh no. It has got to be worthy of a read-out from the regal Moira Stuart. So, you need to pick a perfect track that "takes you back" to a special time, place or feeling. Tell us about it using the form below.* Запитання, на які слухачі обов'язково мали дати відповідь, були такими: *What's the festive song you'd like to hear? Why does the track "take you back"?* Звичайно, ця рубрика орієнтована на слухачів старшого покоління, але навіть молода людина може замовити пісню для когось із своїх немолодих близьких та рідних, надавши інформацію про цю людину, її досвід та вподобання. На нашу думку, запропонована ситуація може бути використана під час вивчення теми *My Family* в тематичному модулі *Personal Identification*. Основним недоліком зазначеної ситуації є те, що модуль *Personal Identification* опрацьовується, як правило, на початку першого семестру, а до наступної осені цю рубрику на радіо можуть замінити іншою. Тому, пропонуючи студентам ситуацію написання повідомлень для *Moira's Golden Oldie*, викладачу, скоріше за все, доведеться давати пояснення, що ця рубрика існувала деякий час тому.

Christmas Cracker Gobsnackers зверталася до меломанів з таким повідомленням: *The Christmas Cracker Gobsnackers are simply two brilliant records that have a common link. Pick two Christmas stonkers that you'd like to hear back to back on the show below.* Запитання перед активним полем було таке: *What is the link between the two and the reason you chose them?* Як видно з теми, рубрика була присвячена виключно Різдвяним святкам. Проте напередодні інших свят *Chris Evans Breakfast Show*, скоріше за все, запропонує слухачам іншу подібну рубрику. Це дасть викладачу і студентам можливість не лише обговорити усно свята і різні традиції їх святкування, але і створить мотивацію до писемних висловлювань.

Розглянуті вище приклади дозволяють зробити висновок про те, що використання автентичних англомовних інтерактивних радіопередач може забезпечити ситуативність та вмотивованість для навчання англомовного писемного мовлення і, таким чином, сприятиме підвищенню ефективності навчання.

Література:

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. BBC Radio 2. The Chris Evans Breakfast Show [Електронний ресурс]. – 2010. – Режим доступу: <http://www.bbc.co.uk/radio2/shows/chris-evans/> – Заголовки з екрану.